
ШВЕД УЛСЫН МУЗЕЙНҮҮДЭД ХАДГАЛАГДАЖ БУЙ МОНГОЛЫН ТҮҮХ, СОЁЛЫН ХОЛБОГДОЛТОЙ ҮЗМЭРҮҮДИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Эхийг бэлтгэсэн: Э. Мандухай

**Монгол улсаас Шведийн Вант улсад суугаа Элчин Сайдын Яам.
Стокгольм хот. 2013 он**

Танилцуулгын товч тайлбар

Швед Улсын музей, их дээд сургуулиудын номын сангуудад Монголын түүх, соёлтой холбоотой түүхэн баримт бичиг, түүх дурсгалын эд зүйлс, үзмэрүүд нэлээд их байдаг бөгөөд эдгээрийг .судалж дараах танилцуулгыг бэлтгэв

Тухайлбал Швед Улсын Армийн музей, Дэлхийн соёлын музей, Дорнод Азийн музей, Хааны нэрэмжит зэвсгийн музей, Мальмо хотын музей, Соёлын музей, Угсаатны зүйн музей, Умардын түүхийн музей, Шуудангийн түүхийн музей зэрэг есөн музейд .Монголын түүх, соёлын холбогдолтой олон мэдээлэл байдаг байна

Жишээлбэл Шведийн музейнүүд болон Шведийн музейнүүд дэх архивийн талаарх цахим хуудсанд (www.kringla.nu) Монголын түүх, соёлын өвтэй холбоотой арван нэгэн мянга орчим үзмэрүүдийн тухай мэдээлэл хадгалагддаг. Үзмэрүүд нь торгоны өөдөснөөс эхлээд 15 дугаар зууны үеийн Монгол баатрын дуулга хүртэл байдаг бөгөөд, эдгээрээс түүхэн ач холбогдолтой байж болох бүхий 140 ширхэг зурагтай үзмэрийн тухай мэдээллийг зургийн хамт энэхүү танилцуулганд Швед хэлнээс Монгол хэлэнд хөрвүүлэн бичиж .орууллаа

Уг танилцуулганд үзмэрүүдийн тухай мэдээллийг дээр дурдсан музей тус бүрээр бичсэн бөгөөд дотор нь фото зураг болон эд зүйлс .гэсэн хоёр ангилалд хуваан оруулав

Гарчиг

АРМИЙН МУЗЕЙ 3

ДЭЛХИЙН СОЁЛЫН МУЗЕЙ 4

Фото зургууд 4

Эд зүйлс 31

ЗҮҮН ӨМНӨД АЗИЙН МУЗЕЙ 47

Фото зураг 47

Эд зүйлс 59

МАЛМОЙ МУЗЕЙ 80

ХААНЫ НЭРЭМЖИТ ЗЭВСГИЙН МУЗЕЙ 81

УГСААТНЫ ЗҮЙН МУЗЕЙ 82

Фото зургууд 82

Эд зүйлс 98

Армийн музей

Армийн музейд нэг үзмэр хадгалагдаж байна.

Бэлтгэлийн нум.

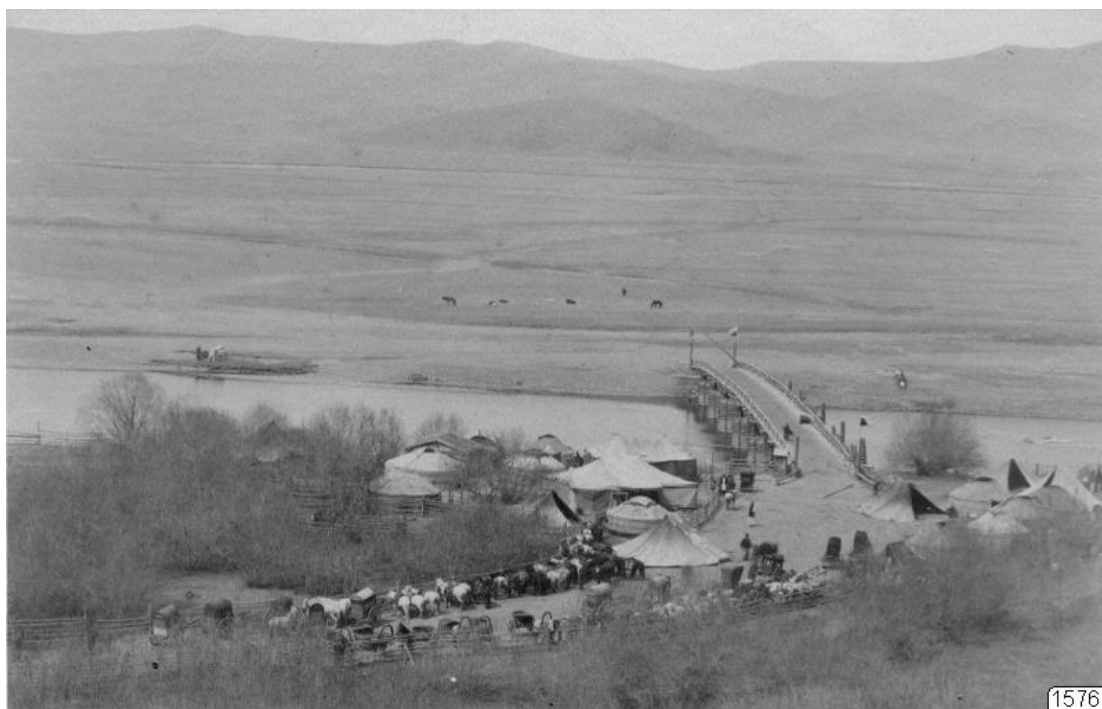
Дэлхийн соёлын музей

Дэлхийн соёлын музейд 165 үзмэр хадгалагдаж байна.

Фото зургууд

Доорх фото зургууд нь хувь хүмүүсийн Ази тивээр хийсэн аялал, экспедицийн зургуудын цуглуулгаас болон Оросын ил захидлын зургуудаас бүрдсэн.

(Тус музей нь Орос бичиг, тэмдэглэгээтэй зургуудыг Оросын ил захидал хэмээн үзэж байгаа)

Туул голын эрэг. Нийслэл Өргөө.

Буддын хийд. Нийслэл Өргөө.

1575

Зах. Нийслэл Өргөө.

1574

Зөвлөлт Холбоот Улсын Консулын газар. Нийслэл Өргөө.

Үхэр тэрэг.

Тэмээн хөсгүүд ба үхэр тэрэгнүүд. Нийслэл Өргөө.

Монгол тэмээчин. (Орос ил захидал)

Хуучны овгийн Монгол цэрэг. Орос ил захидал

Нөхөрт гараагүй Монгол эмэгтэй. Нийслэл Өргөө. Орос ил захидал.

Баяр ёслолын хувцастай Монгол бүсгүй. Орос ил захидал.

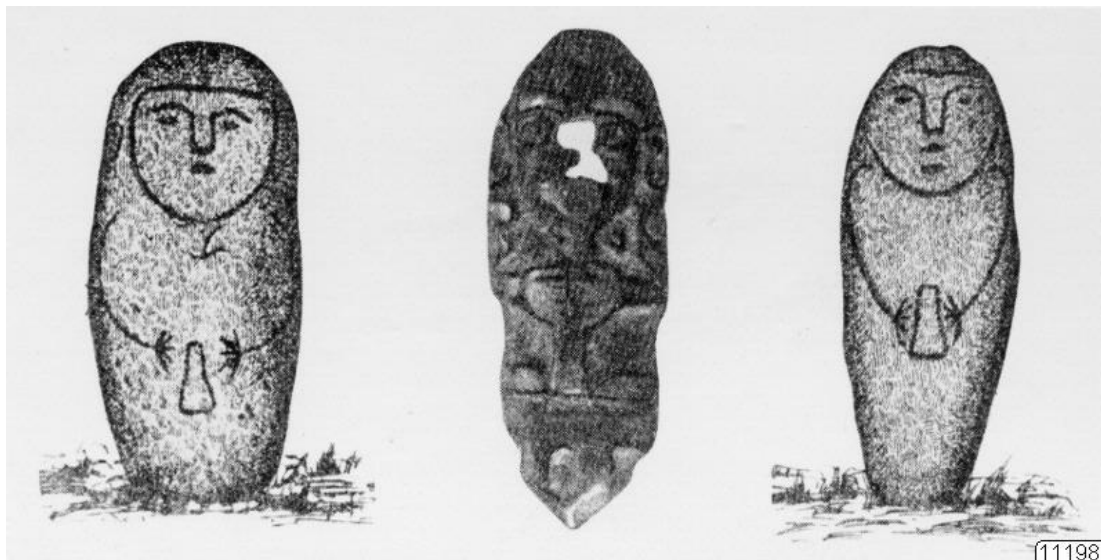
Монгол баян язгууртан. Цахар Монголын нутагт.
("Бидний тал нутгийн найзууд" (1939 он) хэмээх Монтел Иостоны 240 хуудас
фото зургийн номны 28-р хуудсанд нийтлэгдсэн зураг.) Фото зургийн зураг
1948 онд Шведийн Угсаатны зүйн музейд ирсэн.

Мэндлэх ёс. Зургийг Монгол Иостон. 1949 он.

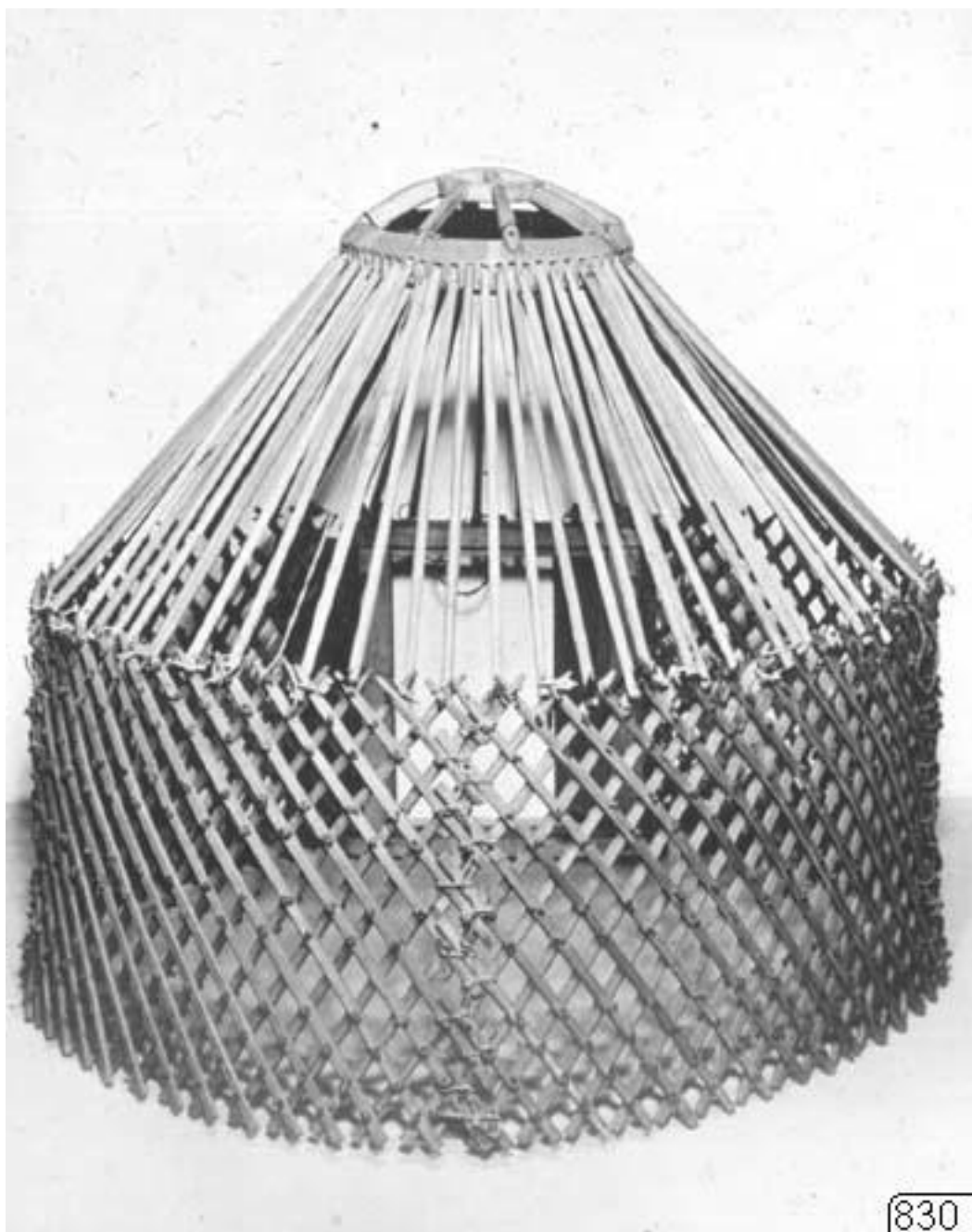
Ордосын элсэн цөлөөс олдсон хүрэл олдворууд. 1940 он.

Баба-дүрснүүдийн (Хүн дүрс) зураг. Каудерн Валтер. 1947 он. (Баруун болон зүүн талын чулуун хүмүүс Туркистаны Таласаас, дунд талын хүрэл хүн Ордос орчимоос олдсон. Зургийг Монгол, Оросын Туркистан, Монголын Киргиз-ийн нутагт авсан)

Монтел Иостон цуглуулгаас. 1947 он.

830

Монгол гэрийн модел зураг. Зургийг Тойран Биори. 1947 он.

13430

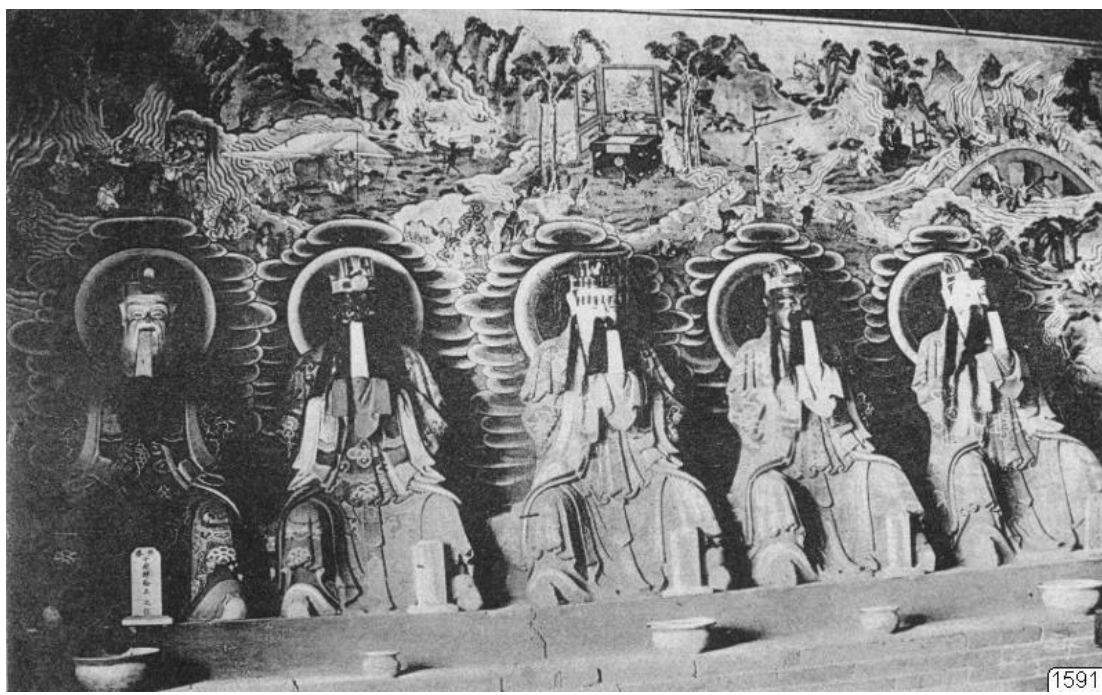
Хэт цахиур. (Төмрөн суурьтай, арьсан хэт) Торилд Вулфийн цуглуулгаас. 1912 – 1913 он. Уг хөнөгийг Торилд Вулф Бээжингээс авсан боловч Монгол лам хүний эдлэл байсан гэж тэмдэглэжээ.

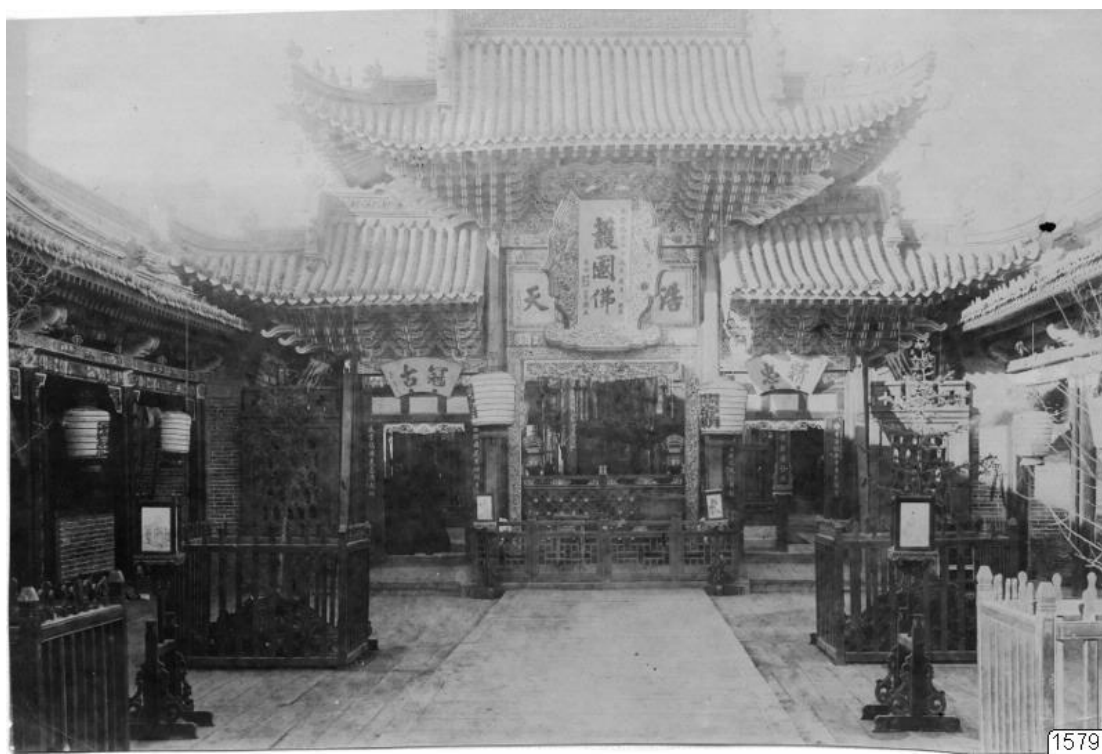
Дарь эх (Монгол эмэгтэй бурхан).

Зургаан мутарт Ма-ха-ка-ла хамгаалагч бурхан. Зургийг музейн угсаатны зүйн хэсэг рүү гардаг шатан дээр. 1931 он.

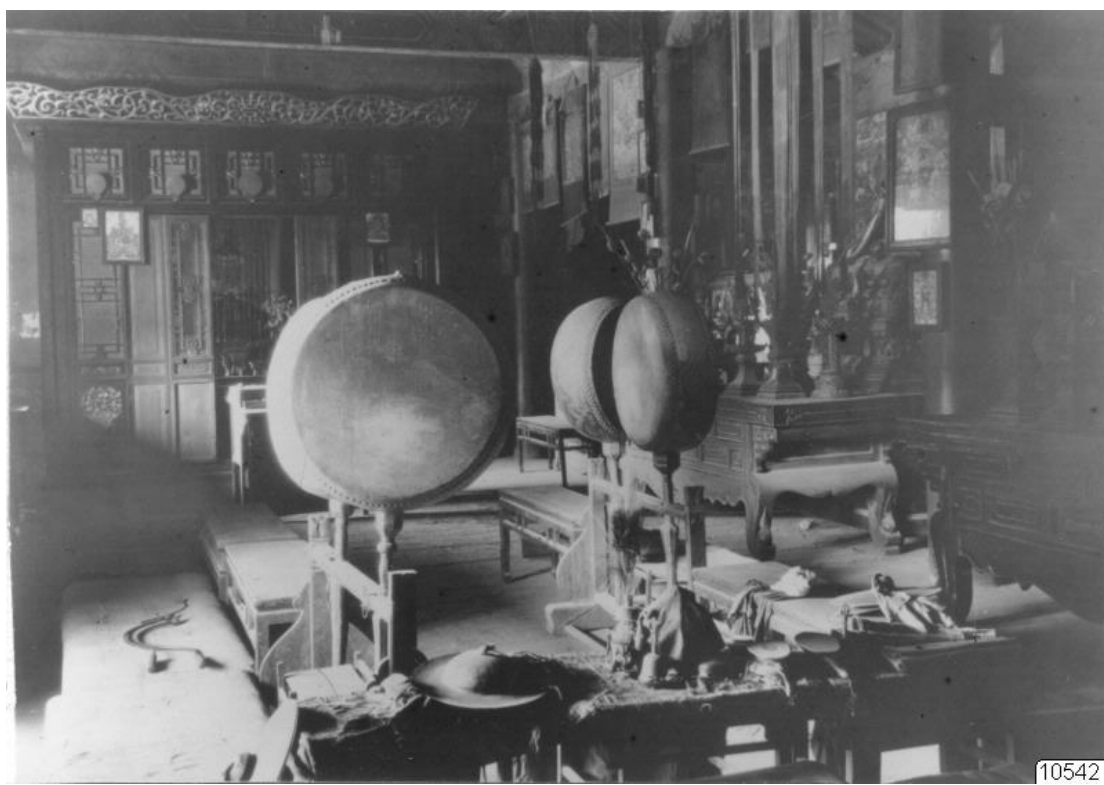
Бурхдын хөрөг. Монголын хийд дотор.

Буддын хийд. Нийслэл Өргөө.

Ясан бүрээ, бишгүүр барьсан лам нар. Зургийг 1948 онд Угсаатны зүйн музейд авчирсан. (Хэдинэкспедицийн үеийн зураг. Тойран Биори-ийн цуглуулгаас)

10542

Хийдийн дотоод хэсэг. Зургийг 1948 онд Угсаатны зүйн музейд авчирсан.
(Хэдинэкспедиц-ийн үеийн зураг. Тойран Биори-ийн цуглуулгаас)

10544

Бүрээтэй лам нар. Фото зургийн зургийг Геори Сойдорблүм. (Хэдинэкспедицийн үеэр авагдсан зураг. 1948 онд музейд анх ирсэн)

10543

Цан, хэнгэрэг барьсан хийдийн лам болон түүний туслах. Фото зургийн зургийг Гёори Сойдорблүм. (Хэдинээ экспедиц-ийн үеэр авагдсан зураг. 1948 онд музейд анх ирсэн)

1583

Масктай Монгол лам нар эрлэгийн наадам дээр (Цам харайх бүжиг). Орос ил захидал.

Будда, хоёр ах болон өөрийн ойр дотны лам нарын хамт. Нийслэл өргөө.

Монголын өндөр цол, хэргэмтэй лам өөрийн хоёр туслахтайгаа.

Монгол өндөр цол, хэргэмтэй лам.

Лам. Улаанбаатар хот. Монгол улс

Үхсэн хүний гавлын ясаар хийсэн хэнгэрэг барьсан ламтан. (Хэдинээ экспедицийн үеэр авагдсан зураг. 1948 онд музейд анх ирсэн)

Эд зүйлс

Хүрд.
(Шашин нэвтрүүлэгч Н. Ж. Фрэйдстрөмийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

Эмэг
(Шашин нэвтрүүлэгч Н. Ж. Фрэйдстрөмийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

Нүдний шил болон нүдний шилний сав
(Шашин нэвтрүүлэгч Н. Ж. Фрэйдстрөмийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

1931.48.183

Зуух. 1931 он
(Шашин нэвтрүүлэгч Н. Ж. Фрэйдстрөмийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

Гуулин бурхан
(Шашин нэвтрүүлэгч Н. Ж. Фрэйдстрөмийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

Гуулин бурхан
(Шашин нэвтрүүлэгч Н. Ж. Фрэйдстрөмийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

Бөмбөр. 1947 он
(Шашин нэвтрүүлэгч Н. Ж. Фрэйдстрөмийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

(Шашин нэвтрүүлэгч Н. Ж. Фрэйдстрөмийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

0.0.5792g

Гаансаар мансууруулах бодис татахад хэрэглэгддэг шаазан аяга
(Шашин нэвтрүүлэгч Н. Ж. Фрэйдстрөмийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

0.0.5777a-b

Гартаам хөөрөг ба хөөрөгний даалин
(Шашин нэвтрүүлэгч Н. Ж. Фрэйдстрөмийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

Хэт цахиур. 1931 он
(Йоста Монтелийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

Ноосны сам. 1931 он
(Йоста Монтелийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

Бодхисаттва Майтрея. Хүрэл бурхан. 1931 он
(Йоста Монтелийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

1931.48.21

Өвөр дээрээ хүүхэд суулгасан эмэгтэй бурхантай сахиус. 1931 он
*Энэхүү сахиус нь хүүхдийн бурхан бодхисаттва Харити байж болох юм.
Бодхисаттва Харити нь Аволокитешвара хэмээх Төвдийн буддисмийн
бурханы эмэгтэй дүр юм.
(Йоста Монтелийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

Сахиус. Бодхисаттва Аволокитешвара. 1931 он
(Йоста Монтелийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

1931.48.20

Хаягрива бурханы хөрөг зурган сахиус. 1931 он
(Йоста Монтелийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

Толгойн өмсгөл. 1931 он
(Йоста Монтелийн цуглуулгаас худалдаж авсан)

Зүүн өмнөд азийн музей

Зүүн өмнөд азийн музейд 9548 үзмэр хадгалагдаж байна.

Фото зураг

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

Мижик (Mijik), Тарэх (Tarekh) хоёр гэрийнхээ гадаа
Баян булаг сум (Bayan Bolkha) сум. Шилийн гол. Өвөрмонгол.
Зургийг: Кесслэ, Гун. 1962 он

F.2945

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар.1920 он

F.2873

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

F.2873

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

F.2916

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

F.2977

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

F.2941

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

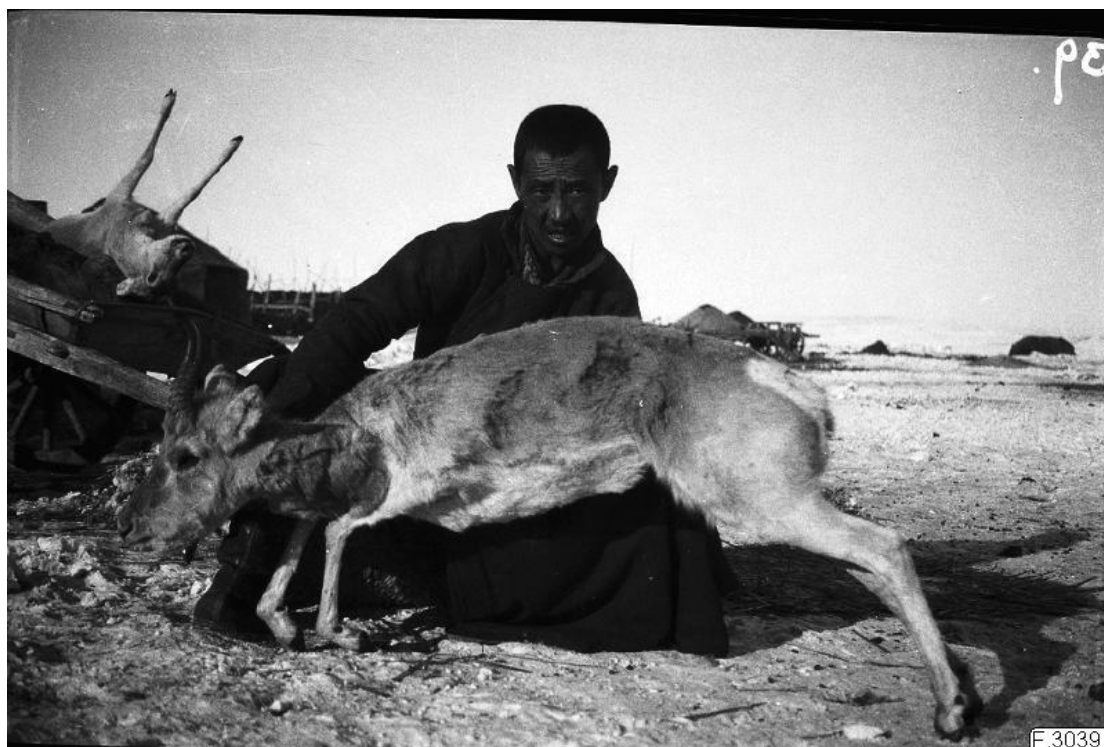
F.2872A

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

F.2907

Зургийг: Андерссон, Йохан Гуннар

1920 – 1921 он
Зургийг: Эрикссон. Ж..

Эд зүйлс

К-11226-001(1)

Үсний гоёл.
Урт: 156 см

К-12072(1)

Хэв. Дарханы хэрэгсэл

К-11250-401

Материал: Хүрэл
Урт: 2,9 см
Өргөн: 2,3 см

K-11250-321

Материал: Хүрэл
Урт: 5 см
Өргөн: 3,3 см

Толь.
Материал: Хүрэл
Диаметр: 9,3 см

Тамга/Тэмдэг. (ардаа бариултай)

Материал: Хүрэл

Урт: 4,7 см

Өргөн: 3,8 см

К-11250-386

Жингийн туухай.
Материал: Хүрэл

К-14608(1)

К-14608(2)

Тамга/Тэмдэг.
Материал: Хүрэл
Урт: 2,1 см Өргөн: 2 см Өндөр: 3 см Зузаан: 1 см

[K-10602-102

Тамга.
Материал: Хүрэл
Өндөр: 2,7 см
Өргөн: 1,7 см

К-14620

К-14620

Тамга.
Материал: Хүрэл

K-14614

K-14614

Тамга.
Материал: Хүрэл

К-11224-107(1)

К-11224-107(2)

Тамга.
Материал: Хүрэл

K-11057-250(1)

K-11057-250(2)

Тамга.
Материал: Хүрэл

K-11056-095(1)

K-11056-095(2)

Тамга.
Материал: Хүрэл

[K-11246-036(1)]

[K-11246-036(2)]

Тамга.
Материал: Хүрэл

Буддын баримал.
Материал: Хүрэл
Өндөр: 11,5 см
Өргөн: 4,5 см

JK-11250-105

Баримал. Буддын толгой.
Материал: Хүрэл

К-11057-224(1)

Будда. Баримал.
Материал: Хүрэл

Хөгжмийн зэмсэг.
Материал: Хүрэл
(Ларссон, Ф. А.. – ийн цуглуулгаас. Ордосын Цөлөөс худалдаж авсан)

К-11300

К-11300

Тамга. 1935 он

Малмой музей

Малмой музейд гурван үзмэр хадгалагдаж байна.

Үстэй малгай. 1969 он

МНМ 001917

Хааны нэрэмжит зэвсгийн музей

Хааны нэрэмжит зэвсгийн музейд нэг үзмэр хадгалагдаж байна.

15-р зууны үеийн Монгол баатрын дуулга

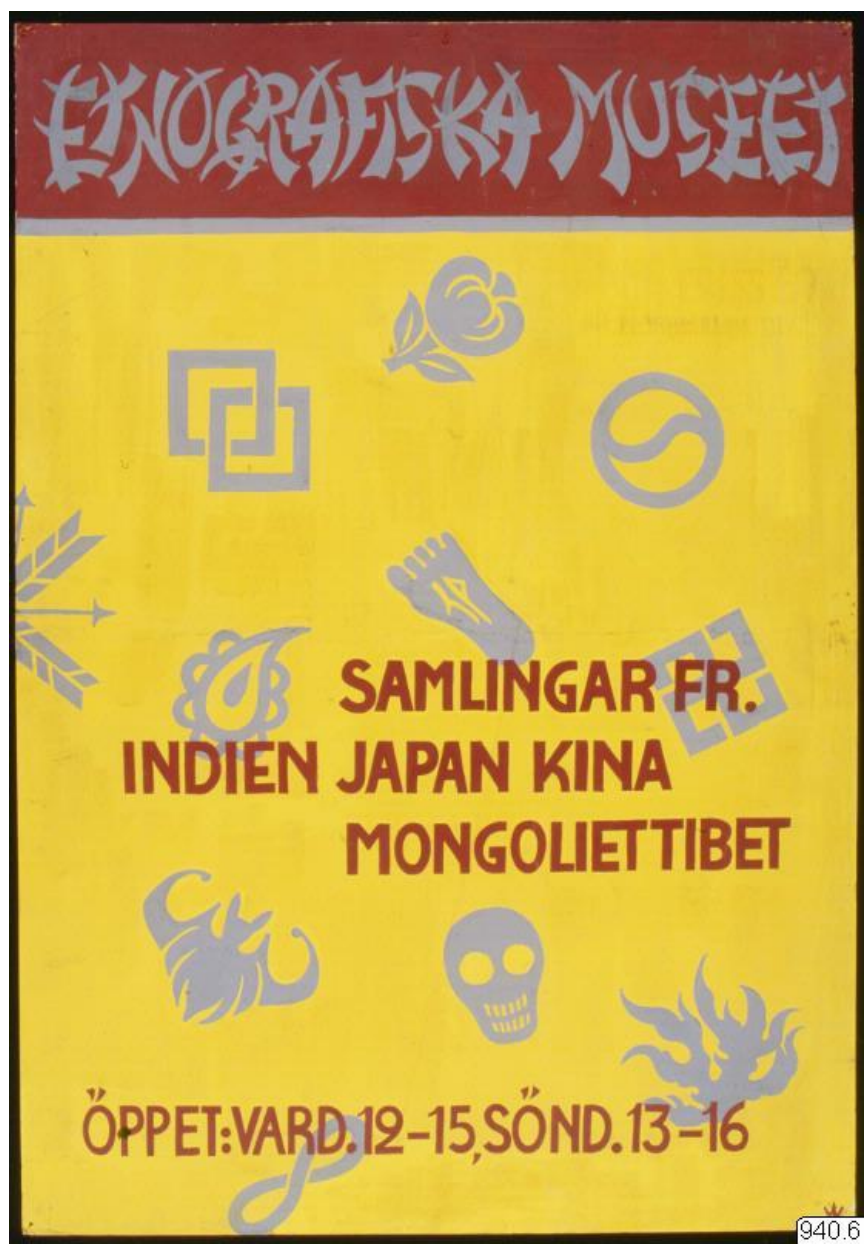
Хэмжээ: Өндөр: 210.00 мм.
Урт: 215.00 мм.
Өргөн: 205.00 мм.
Жин: 1940.00 гр.

Материал: Торго, гууль, эвэр, даавуу, мөнгө, төмөр, зотон даавуу

Угсаатны зүйн музей

Угсаатны зүйн музейд 165 үзмэр хадгалагдаж байна.

Фото зургууд

Үзэсгэлэнгийн сурталчилгааны самбар. Энэтхэг, Япон, Хятад, Монгол, Төвдөөс авчирсан цуглуулгууд.

ETNOGRAFISKA MUSEET

PERMANENT
UTSTÄLLNING
AV SAMLINGAR
FR. JAPAN, KINA
MONGOLIET, TIBET

ÖPPET: VARD. 12-15, SÖND. 13-16
MÅND. STÄNGT
BUSS

940.63

Үзэсгэлэнгийн суртачилгааны самбар. Япон, Хятад, Монгол, Төвдөөс авчирсан
цуглуулгуудын байнгын үзэсгэлэн.

1132.8

Зургийг Нюквист Гуннар. 1938 он. Стокгольм

0292.0051

1132.7

Зургийг Свэн Хэдин таалал төгссөнтэй холбондуулж авсан. 1952 он. Стокгольм хот.

Шведийн хаан Густав (V) Монгол хийдийн гэрийг үзэх үеэр. 1929 он

Өндөр Гэгээн хаан Син, Свэн Хэдин болон Хэннинг Хаслундаар дамжуулан Шведийн хаан Густав (V) – д гэр бэлэглэж байжээ. Уг гэрийг Шведийн хаан Густав V Шведийн Угсаатны зүйн музейдээ хандивласан байна.

(Баруун гар талаас. Доктор Д Хуммэл, Шведийн хаан Густав (V), доктор Sven Hedin, дэслэгч Х. Хаслунд болон проф. К. Г Линдхолм. Гэрэл зургийг: Бэртил Норбэрг. (Каталог карт).)

Өндөр Гэгээн хаан Син, Свэн Хэдин болон Хэннинг Хаслундаар дамжуулан Шведийн хаан Густав (V) – д бэлэглэсэн гэрийг барих үеэр. Лилевалш уран зургийн галерей. 1929 он

Эд зүйлс

Сувд, эрдэнийн чулуун энгэрийн гоёл.

Өргөн: 13 см

Өндөр: 50,5 см

Зэс төмрөн сав.
Өндөр: 9,5 см
Диаметр: 7 см

Хадамд гарсан торгууд эмэгтэйн дээл.

1929.21.82

Sagetjin Baell – ийн гүнгийн малгай.

Халх гүнжийн толгойн гоёл.
(Монголын ерөнхий сайдын айлчлалын үеэр үзүүлсэн 2003-10-21)
Өндөр: 14,5 см
Тойрог: 55 см
Материал: Торго, сувд, эрдэнийн чулуу

1935.50.3378.C

1935.50.3378.C

Халх мөнгөн титэм.

Диаметр: 17 см

Өндөр: 20 см

Лам дээл. (Sagetjin овог)
(Монголын ерөнхий сайдын айлчлалын үеэр үзүүлсэн 2003-10-21)

Хадамд гарсан торгууд эмэгтэйн дотор дээл.
(Монголын ерөнхий сайдын айлчлалын үеэр үзүүлсэн 2003-10-21)

1935.50.3378.A

Халх эмэгтэйн торгон дээл.

1944.11.1

Төвд тарнитай зэрлэг гахайн соёо.
(Уг үзмэр нь Монгол ламд харьяалагдах бурхны зурган дотроос гарч ирсэн.
Бээжин. 1930 он.)

1999.23.2

”Хөдөөгийн нүүдэл” гуашаар зурсан уран зураг. Санжаажамц Дорждан. 1999 он.

1999.23.1

”Морьд” гуашаар зурсан уран зураг. Санжаажамц Дорждан. 1999 он.

Сур. Зургийг Йоста Монтел. 1932 он.

1916.11.1.A

1916.11.0001.A-B_det2

Сандал.
Өргөн: 128 см
Өндөр: 117 см
Гүн: 100 см

Монгол ноосон малгай.

Эмэгтэй хүний үстэй малгай. (Edsingol- с гарал үүсэлтэй)

1929.21.117.A

1929.21.117.A

Хятад-Монгол түшмэл малгай. Торгуудууд хэрэглэж байсан.
Диаметр: 27 см
Өндөр: 18 см

Бөөгийн үйлийн хэрэгсэл (хар үйл хийхэд ашигладаг). Сунит Монгол.
Өргөн: 8 см
Өндөр: 26 см
Гүн: 8 см

Оюу шигтгээтэй мөнгөн бугуйвч.

Суврага.

Сахиус. 1932 он (Донгорын аав осол, эндэгдлээс хамгаалж эмээл эсвэл
мориныхоо тоногноос зүүдэг байжээ)

1916.2.40

Сүсэг бишрэлийн бэлэг тэмдэг болсон нэг эвэртэй хонины барьмал. (Ийм хоёр хонийг хурднийхээ хажууд тавьдаг)

Өндөр: 45 см

Урт: 51 см

Өргөн: 12,5 см

1935.50.1712

Шадакшари Авалокитешвара. Цахар Монголын нутгаас Свэн Хэдин авчирсан.

Синтамани Махакала. Монголчуудын хүслийн эрдэнэтэй цагаан хамгаалагч.
(1890 – 1910 оны хооронд Монголын зах зээлд зориулж Бээжинд бүтээгдсэн.)

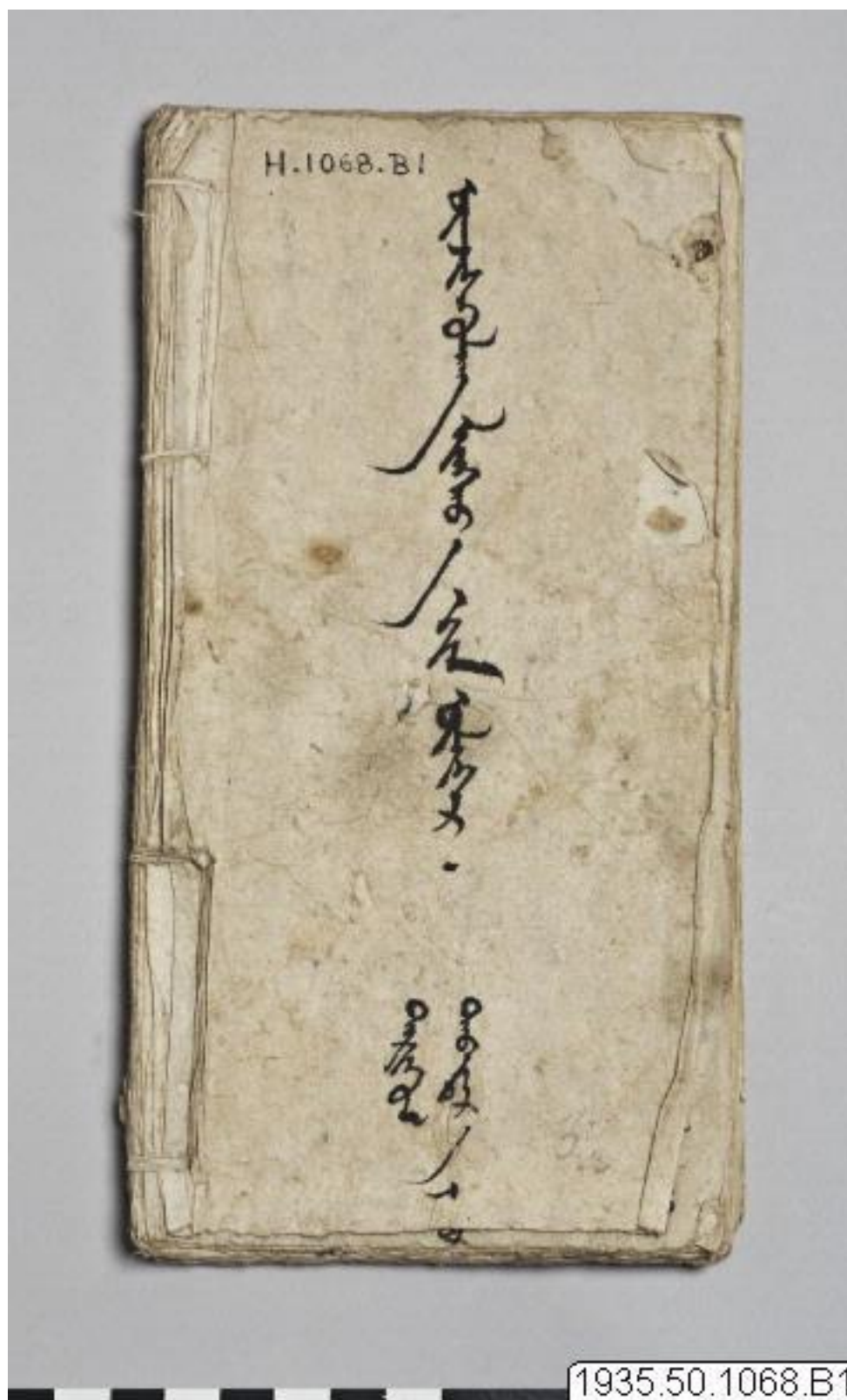
1941.11.1

Сүмийн зураг (Тангка).

Савх, хутга ба хэтний уулын сав. Нийслэл Өргөөгөөс худалдаж авсан. Свэн
Хэдиний цуглуулгаас.

Урт: 36,5 см

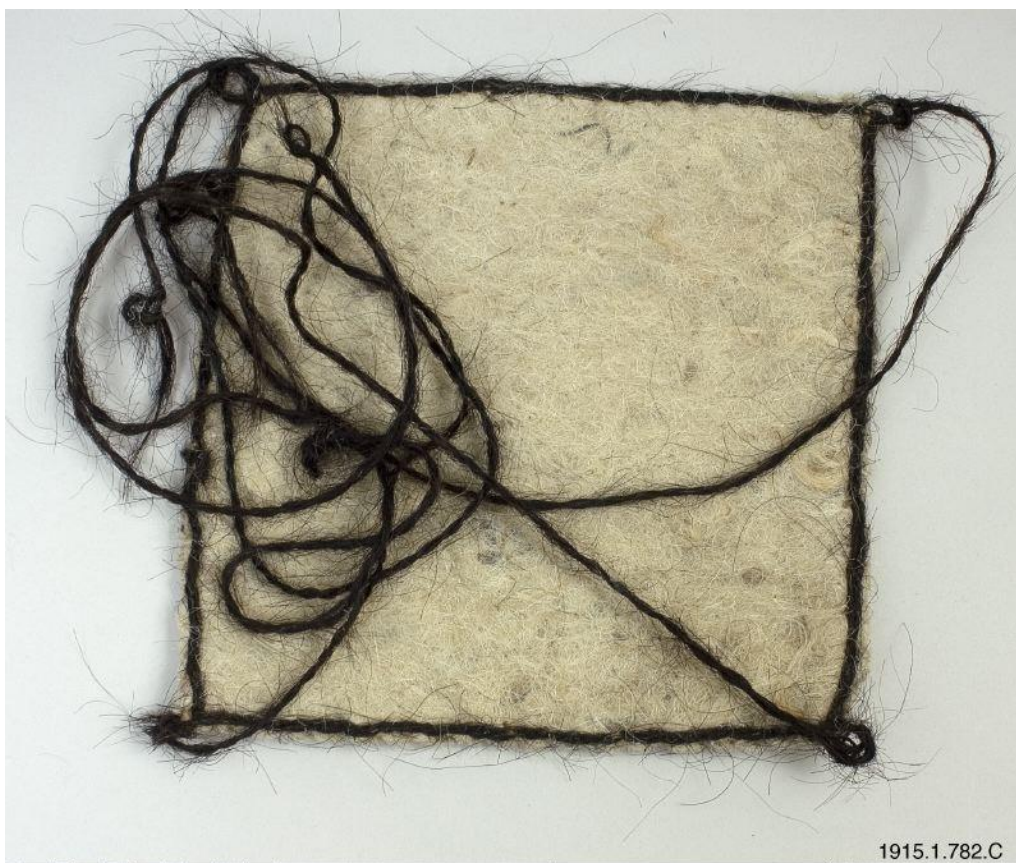
Гар бичмэл. Үзэсгэлэнт Линхуагийн үлгэр (тэргүүн дэвтэр).
(1969 оноос 2011 оны хооронд Бонн-ийн их сургууийн төв азийн зөвлөгөөний
эрхлэгч профессор, доктор Валтер Хэйссиг зээлж хэрэглэсэн)

Цоохор ирвэсний арьсан хивс.

Гавлын ясан бөмбөр.

1915.1.782.C

Өргөн: 25 см
Өндөр: 25 см

1915.1.782.B

Өргөн: 27 см
Өндөр: 48 см

Өргөн: 36 см
Өндөр: 80 см

Өргөн: 28 см
Өндөр: 104 см

Эсгий гэрийн төрөл. Нэг лам Калганы хойд хэсэг рүү явах 4 өдрийн аялалд зориулж хийжээ.